

TOP 10

► Toen in november 2008 het Handboek Sociaal Veilig Ontwerp en beheer verscheen (Thoth) was het denken over sociale veiligheid als belangrijke bouwsteen voor een bestendige stedenbouw bijna 25 jaar daarvoor in Nederland geïntroduceerd door Paul van Soomeren. Daarna ontsloten Van der Voordt en Van Wegen (Delft, 1990) in hun proefschrift sociaal veilig ontwerpen voor een breder publiek.

2008 was een volgend ijkpunt: vier adviseurs, deels met een ruimtelijke achtergrond, waaronder Tobias Woldendorp van DSP-groep, hebben toen de balans opgemaakt en lieten aan de hand van twintig praktijkvoorbeelden zien in hoever ontwerpend Nederland rekening hield met sociale aspecten van een duurzame stad. Inmiddels zijn we vier jaar verder en kijken we in deze veiligheidspecial naar de oogst van de afgelopen jaren. Dwars door alle vakgebieden heen. En met inkijkjes in heel Nederland.

Tobias Woldendorp is senior adviseur Sociaal Veilig Ontwerp en Beheer bij DSP-groep. Hij was medeauteur van het Handboek SVOB, dat in 2008 het licht zag. Woldendorp stond aan de wieg van vele instrumenten op het snijvlak van RO en (sociale) veiligheid.

Meer weten? www.stedebouwarchitectuur.nl/thema

Extra informatie top 10 projecten.
Stem op uw favoriet.
Mail een eigen favoriet.

SOCIALE

1

Foto: T. Woldendorp, DSP-groep.

16 appartementen Servaasbolwerk – Utrecht
Ontwerp: AWG-architecten.

Op een voormalig fundament op een uitloper van de vestingwal is een appartementencomplex gebouwd. De woningen zijn opgetild en kijken vanuit een onverwachte hoek op een 's avonds verlaten stuk stad: op de verdiepingen zijn er balkons, waarmee sociale ogen en oren worden toegevoegd op een scharnierpunt van bastion en stratenstelsel.

2

Foto: T. Woldendorp, DSP-groep.

ROC Twente – Hart van Zuid, Hengelo
Ontwerp: IAA Architecten.

In een voormalige fabriekshal is een stad binnen een stad gebouwd. Met behalve een leerprogramma voor 5.000 leerlingen ook inloop voor de buurt. Het gebouw is aanjager van activiteiten in een stationsgebied dat de komende jaren ontwikkeld gaat worden. Door veiligheidsinbreng zijn problemen met de aanloopperiode in een vroeg stadium getackeld.

3

Foto: T. Woldendorp, DSP-groep.

Strijp S – Phillipsterrein, Eindhoven.

Ontwerp: Diederendirrix, Jo Coenen & Co, LOT-EK e.a.

Ontwikkelaar TRUDO wil dat er in diverse planstadia naar sociale veiligheid wordt gekeken. In 2010 zijn de gebouwen SAN/SBP en de openbare ruimte met campus bestudeerd. De tekeningen komen terug ter controle. Opdat in de toekomst een robinsonade op het pijpleidingenstelsel langs de kashba met een mix van functies komt.

4

Foto: Carve

Van Beuningenplein – Amsterdam West

Ontwerp: Dijk & Co, Carve ontwerp-en ingenieursbureau, Concrete.

Dit letterlijk kleurrijke plein is van iedereen. Op subtiële wijze zijn functies gescheiden of lopen juist vloeiend in elkaar over. Dit plein straalt een 18 uren economie uit. En trekt kinderen, jongeren en ouderen uit een wijde omtrek en van verschillende culturele achtergrond.

5

Foto: T. Woldendorp, DSP-groep.

Fietswarkhuis Inverdan – Zaanstad

Ontwerp: NUNC architecten.

Naast de tweede plaats in de Partheonarchitectuurprijs 2010-2011 krijgt de gemeente lof om een stalling te bouwen, terwijl die niet in de exploitatie zat. Vanuit de optiek van sociale veiligheid is gehamerd op twee inpandige gratis stallingen. Die aan de Vinkenstraat is uit drie plannen gekozen, waarbij sociale veiligheid ook een jurycriterium was.

VEILIGHEID

Stationsomgeving – Alphen aan den Rijn

Ontwerp stedenbouwkundig plan: Kuiper Compagnons,

Als er niet in het stadium van het SPvE over sociale veiligheid in relatie tot logistiek was meegedacht was er nooit zo'n brede en attractieve onderdoorgang in de stationsomgeving gekomen. Een Veiligheid Effectrapportage (VER) is zoveel meer dan een hindermacht.

Foto: T. Woldendorp, DSP-groep

Wooncomplex Contre-escarpe – Doesburg

Ontwerp: Naftalini architetti i.s.m. Schrauwen architecten.

Wie dacht dat complexe hoogbouw, ook nog eens door een buitenlandse architect gemaakt, niet aan de eisen van het Politiekeurmerk Veilig Wonen zou voldoen heeft het mis. En als de openbare ruimte (OKRA-landschapsarchitecten) ook nog eens De Bronzen Bever wint heb je een leefbaar stedelijk ensemble.

Foto: T. Woldendorp, DSP-groep

Hulshoff archiefbeheer – Amsterdam Noord

Ontwerp: ITZ-Architecten. Omgeving: B+B Stedenbouw en landschapsarchitectuur.

Net als Liesbeth van der Pol haar warmtekrachtcentrale op de Uithof is deze archiefloods een aanjager van ruimtelijke kwaliteit. De tijd van ziellose hallen op industrieterreinen lijkt voorbij. Uitstraling, heldere erfgronden en informele controle op een liefdevol ontworpen openbare ruimte toont de toegenomen aandacht voor het belevingsaspect in een perifere omgeving.

Test Site omgeving Delftse Passage – Rotterdam

Ontwerp: ZUS e.a.

Van een nonplek in het centrum van Rotterdam tot een (tijdelijke) voorkant. Het opluisteren van openbare ruimte noopt derden hun veelal beroerd ogende achterkant te transformeren tot voorzijde. In deze tijd van slow urbanism is het opportuun om van gemeentewege voor uitstraling te ijveren. Derden pikken de actie op.

Foto: T. Woldendorp, DSP-groep

St. Ignatiusgymnasium – Amsterdam Zuid

Ontwerp: LEVS architecten.

Betrokkenheid van pupil tot buurt kenmerkt de renovatie van het St. Ignatiusgymnasium. Waar eerder verzet was tegen aantasten van de bunker is nu tevredenheid over de fietsenstalling, die hier respectvol in is opgenomen. Het schoolplein is toegankelijk voor de buurt, terwijl het door de zwevende zitrand ook weer enige terughoudendheid oproept.

Foto: T. Woldendorp, DSP-groep

Stedebouw & Architectuur heeft op de website veel informatie over brandveiligheid gearhiveerd. Artikelen, nieuwsberichten, video's en white papers. Om de toegang tot deze informatie te vergemakkelijken, klikt u op www.stedebouwarchitectuur.nl/thema.

ARTIKELEN

- ▶ Op de site vindt u onder meer een volledig verslag van het expertpanel over brandveiligheid in de bestaande woningvoorraad.
- ▶ Ondanks wet- en regelgeving voldoen gebouwen niet altijd aan de minimale brandveiligheidseisen. Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (het CCV) ontwikkelde met partners preventieve aanpakken voor brandveiligheid.
- ▶ Integrale benadering van brandveiligheid. Het Model Integrale Brandveiligheid Bouwwerken (Model IBB) helpt bij het continu waarborgen van de afgesproken integrale brandveiligheid van een bouwwerk, gedurende de levenscyclus en afgestemd op de gebruiksfunctie van dat bouwwerk.
- ▶ Veel bestaande gebouwen voldoen niet aan de brandveiligheidsvoorschriften, zo blijkt steeds vaker tijdens inspecties. Daar zijn verschillende oorzaken voor.

VIDEO'S

- ▶ Op de website van Stedebouw & Architectuur zijn video's over brandveiligheid te zien.
- ▶ Brandveilig Leven. Tijdens de 4e netwerkdag Brandveilig Leven te Duiven een interview met Joost Nijenhuis, coördinator Brandveilig Leven van de veiligheidsregio Twente. Een gesprek met uitleg, tips en meer.

GRATIS RAPPORTEN

- ▶ Stedebouw & Architectuur heeft een uitgebreide bibliotheek met themagerelateerde rapporten die gratis zijn te downloaden.
- ▶ Het Verbond van Verzekeraars heeft een top 10 gemaakt van aanbevelingen om brandpreventie en -bestrijding steviger op de kaart te zetten.
- ▶ Onderzoeksrapport Rijksoverheid naar de brandveiligheid van zorginstellingen.
- ▶ Hendrik-Jan Doevendans, DGMR, over brandveiligheid en het Bouwbesluit 2012.
- ▶ Investeren in de brandveiligheid van woningen verhoogt het welzijn van Nederlandse burgers. Dit is de conclusie van een maatschappelijke kosten-batenanalyse door SEO Economisch Onderzoek.
- ▶ Het Handboek Veilig Wonen is een complete handleiding, opgesteld door de Brandweer Amersfoort, om de brandveiligheid van woningen in een wijk systematisch te controleren en te verbeteren.